

«Κεκλεισμένων των θυρών»

Ελεύθερη απόδοση - σκηνοθεσία: Νίκος Χαραλάμπους.

Σκηνικά - κοστούμια: Αντής Παρτζίλης.

Παίζουν: Κώστας Καζάκος, Τάκης Καϊμακλιώτης, Λέα Μαλένη, Θέα Χριστοδουλίδου.

Η ανθρώπινη ύπαρξη είναι το επίκεντρο όχι μόνο του φιλοσοφικού, αλλά και του λογοτεχνικού έργου του Jean - Paul Sartre.

Το θέατρο του Sartre είναι δραματικά πειράματα πάνω στις αποκρυσταλλωμένες φιλοσοφικές του αναζητήσεις - έννοιες. Στο «κεκλεισμένων των θυρών» το πείραμα διεξάγεται στις εξής συνθήκες: ο χώρος - το απόλυτο *vacuum*, το πουθενά, ο χρόνος άπειρος, τα συστατικά - οι τρεις συνειδήσεις (ο όρος «*conscience*» αργότερα αντικαταστάθηκε από τον Sartre με το «*vous*» «αυτό που έχουμε ζήσει», «το πεπραγμένο»), η μέθοδος - ψυχολογική υπερ-θέρμανση.

Το υλικό και ταυτόχρονα το εργαλείο για την αναπαράσταση των «πεπραγμένων» είναι οι λέξεις. «*Les mots*» - έτσι ονομάζεται και το βιβλίο του Sartre για τα παιδικά του χρόνια. Ο κόσμος των λέξεων είναι το φυσικό περιβάλλον του συγγραφέα και ταυτόχρονα το αντικείμενο της κριτικής του.

Οι ήρωες των «κεκλεισμένων των θυρών» μόλις έχουν εγκαταλείψει τα υλικά τους σώματα. Η μόνη «ύλη» από την οποία είναι φτιαγμένοι σαν θεατρικά πρόσωπα είναι οι λέξεις. Ο καθένας τους είναι ένα σύνολο λέξεων, πλασμένο στο σχήμα του πεπραγμένου του. Η δραματική σύγκρουση στο έργο συμβαίνει μεταξύ αυτών των λεξικών συνόλων υπό μορφή «απόντων» ηρώων. Σαν αποτέλεσμα της σύγκρουσης τα σύνολα αλληλοεπιδρούν, ενώνονται διαλύονται, σε μωριακή «λεξική» κίνηση.

Επομένως, στην προσπάθεια ανεβάσματος του έργου οτιδήποτε βασισμένο στα εξωκειμενικά μέσα κινδυνεύει να συγκρουστεί με τη στυλιστική του Sartre.

Ομως στην παράσταση του θεάτρου Ενα ο σκηνοθέτης Νίκος Χαραλάμπους δεν αφέθηκε στη ροή του κειμένου, δεν πείστηκε από το Sartre πως η δραματοποίηση της φιλοσοφίας είναι θεατρικά επαρκής μέθοδος. Προτίμησε τη μέθοδο της εντατικής δραματοποίησης των δρώμενων. Στη σκηνή του Ενα συγκρούονται... σώματα, υπερβολικά «υλοποιημένα» για σώματα απόντων, ο σκηνοθέτης δε συνειδητοποίησε την ειδοποιό διαφορά μεταξύ της ειρωνικής αντινομίας, του Sartre (οι ήρωες σε εξωσωματική) κατάσταση συνέχεια ασχολούνται με «σαρκικά» θέματα) και των επιμόνων πραγματικών σωματικών ασκήσεων επί σκηνής. Το παιχνίδι των σωμάτων επισκιάζει το παιχνίδι των λέξεων. Ετσι χάνονται σημαντικοί κρίκοι της λογικής αλυσίδας του κειμένου και διακόπτεται ο αναγκαίος συνδυασμός της άμεσης νοητικής ανταπόκρισης του κοινού με τον ειρμό των αποδείξεων του φιλοσοφικού θωρήματος του Sartre.

Αυτός που διάθετε αρκετή υποκριτική ικανότητα για ν' αντέξει στο κλίμα της συναισθηματικής υπερθέρμανσης είναι ο Κώστας Καζάκος. Η Θέα Χριστοδουλίδου και η Λέα Μαλένη έχαναν την επαγγελματική τους ψυχραιμία μέσα στον αναβρασμό των σκηνικών δρωμένων. Πίσω απ' αυτό όμως διακρίνονται η έμφυτη κομψότητα της σκηνικής παρουσίας της πρώτης και το βαθύ δραματικό ύφος της δεύτερης. Ο Τάκης Καϊμακλιώτης - ταιριαστός στο ύφος της παραδοξότητας του χώρου, όπου υπηρετεί σαν θαλαμηπόλος.

Για τη διαμόρφωση αυτού του χώρου ο σκηνογράφος προτίμησε να χρησιμοποιήσει οικεία μέσα από την παλαιότερη του εικαστική δουλειά - άσπρο πανί σκεπάζει το σχήμα και ταυτόχρονα σχηματίζει τον άδειο σκηνικό χώρο. Δεν έλαβε υπόψη την εισηγήση του Sartre για σαλόνι με έπιπλα ρυθμού της δεύτερης αυτοκρατορίας. Τα γυναικεία κοστούμια όμως φαίνονταν σαν μια τυχαία και πρόχειρη επιλογή.

Η παράσταση επιβάλλει στο θεατή την άποψη πως η θεατρικότητα του φιλοσοφικού δράματος του Sartre είναι ελλιπής και τα εντατικά σκηνικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν είναι αναγκαία. Προσωπικά δεν το πιστεύω.